

Daders over cameratoezicht (2012). A. van Schijndel, A. Schreijenberg, G.H.J. Homburg en S. Dekkers (Regioplan Beleidsonderzoek, Amsterdam). Politiekunde 41

Doelstelling

Meer inzicht krijgen in de manier waarop, de situaties waarin en de condities waaronder cameratoezicht invloed heeft op dadergedrag.

Hoofdvraag

In hoeverre is cameratoezicht van invloed op het gedrag van (potentiële) daders?

Deelvragen:

1. In hoeverre maken (potentiële) daders afwegingen als zij delicten plegen of overtredingen begaan in gebieden met cameratoezicht?
2. In zoverre ze dit doen, welke afwegingen zijn dat?
3. Wanneer maken de (potentiële) daders de afweging (voordat zij zich naar het gebied begeven, voordat ze een delict plegen, tijdens het delict of achteraf)?
4. In hoeverre verschillen de afwegingen naar type delict (geweld respectievelijk vermogen), het type dader (incidenteel of veelpleger), het type gebied (uitgaansgebied, winkelcentrum, parkeer- of bedrijventerrein) of het type cameratoezicht?
5. Welke aanknopingspunten biedt kennis over de afwegingen voor de verhoging van de effectiviteit van cameratoezicht?

Methoden van onderzoek

- literatuuronderzoek
- analyse politieregistraties
- interviews met politiemedewerkers, potentiële daders (risicogroepen) en daders

Uitgevoerd in:

- Amsterdam (Stationseiland, Wallen, Indische Buurt)
- Zaanstad (Damgebied)

Samenvatting

In deze studie zijn interviews gehouden met 42 (potentiële) daders, variërend van gedetineerde veelplegers tot risicojongeren. De gedetineerde daders, allen ervaren criminelen of veelplegers, blijken goed op de hoogte van het cameratoezicht: de plaatsen waar de camera's hangen, de technische mogelijkheden, de tijden waarop wordt uitgekeken, de kwaliteit van de beelden en de bruikbaarheid ervan. Zij laten zich meestal niet afhouden van het plegen van delicten, maar passen wel hun gedrag aan. Ze proberen buiten het zicht van de camera's te blijven, herkenning te bemoeilijken, gebruik te maken van tijden waarop niet wordt uitgekeken en zij kennen de beperkingen van de camera's bij bijvoorbeeld drugsdelicten. Indien mogelijk zullen ze delicten elders plegen. Onder de veelplegers komt overigens ook onverschillig en impulsief gedrag voor, waarop cameratoezicht weinig invloed heeft. De risicojongeren denken relatief veel te weten van cameratoezicht, maar hun kennis over de kwaliteit van de beelden en de uitkijktijden is vaak niet correct. De jongeren geven aan dat de camera's geen grote invloed op hun gedrag hebben. Ze vergeten dat er camera's zijn en ze handelen impulsief, vooral als ze onder invloed van alcohol of drugs zijn. Verder denken ze dat de beelden, als ze al gemaakt worden, van te slechte kwaliteit zijn om er echt wat mee te kunnen doen.

De interviews met de (potentiële) daders maken duidelijk dat de camera's in veel gevallen niet voor preventie van criminaliteit zorgen. Er is alleen preventie te verwachten bij delicten van ervaren en calculerende daders. Dit betekent niet dat cameratoezicht zinloos is. Vanuit het perspectief van de politie heeft cameratoezicht drie functies, namelijk preventie van criminaliteit en overlast, het tijdig signaleren van dreigende veiligheidsproblemen en opsporing: het verzamelen van daderinformatie die de opsporing kan verbeteren. Door deze functies van cameratoezicht te verbinden met het type dader dat in een bepaald gebied voor problemen zorgt, kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden voor de manier waarop camera's worden ingezet. De uitkomsten van het onderzoek kunnen helpen om het type dader te herkennen.